

„Nostalgia za Kresami. Ludowa tkanina wileńska, poleska i huculska”

Wystawa „Nostalgia za Kresami. Ludowa tkanina wileńska, poleska i huculska” będzie stanowić prezentację ludowych tkanin pochodzących z obszaru dawnej Rzeczypospolitej – wieloetnicznych Kresów Wschodnich.

Wśród pokazywanych obiektów znajdą się kapy o geometrycznym lub zgeometryzowanym roślinnym ornamentem kostkowym – wileńska *radziużka*, czy pochodząca z terenu obecnej Białorusi *dzierużka* – służące jako nakrycia na łóżka. Drugą grupą będą liczne w kolekcji muzeum Iniane lub Iniano-bawełniane ręczniki, zdobione haftem i koronkami, mające duże znaczenie w sferze obrzędowej kultury ludowej Kresów.

Zaprezentujemy również interesujący zespół haftów warsztatowych, w tym niezwykle rzadkie czarne hafty poleskie. Hafta te swoją niepowtarzalność zawdzięczają technice, w jakiej są wykonane. Sprawiają wrażenie ręcznego haftu igłowego, są jednak wykonane techniką tkacką – przetykania (*peretyk*) lub przebierania (*perebora*). Zdobiono nimi ręczniki, obrusy oraz elementy ludowego stroju. Odrębną grupą będzie tkanina huculska, w tym – tak charakterystyczne dla wystroju wnętrza domu na Huculczyźnie kilimy oraz *liżniki*, czyli rodzaj grubych, włochatych „koców”. Kilimy zawieszano na ścianie, często pod obrazami o treści religijnej; odgrywały też dużą rolę w obrzędzie pogrzebowym – nakrywano nimi trumny zmarłych, a po ceremonii pozostawiano w cerkwi czy kościele. *Liżnikami* nakrywano łóżka, ławy, wozy czy sanie – pełniły jednocześnie funkcje użytkowe i dekoracyjne. Istotnym uzupełnieniem wystawy będą zdjęcia archiwalne o tematyce etnograficznej, wykonane w latach 30. XX wieku na terenie Polesia, przez Józefa Szymańczyka – niezwykle uzdolnionego fotografa, dokumentującego poleskie pejzaże i ludzi – swoistego rodzaju *lustro pamięci*, dzięki któremu tamta rzeczywistość ożywa i staje się bliższa.

Na wystawie zaprezentujemy eksponaty ze zbiorów Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi oraz Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Zaplanowana przez nas niekonwencjonalna architektura ekspozycji, z zaaranżowanymi wnętrzami, autorstwa artysty z Katowic Franciszka Kłaka, ma na celu przybliżenie kontekstu kulturowego prezentowanych obiektów, ich funkcji i symboliki.